SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 137. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 20, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЛИПНЯ 1991 Ч. 137. РІК XCVIII.

С. ХМАРА ЗААРЕШТОВАНИЙ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 18-го липня, після 9-ої год. вечора група змопівців, застосувавши фізичну силу і виламавши двері до готельної кімнати, де мешкає Степан Хмара, заарештувала депутата. За свідченням кореспондента УНІАР, змопівці по-звірячому побили присутніх при арешті громадян, які намагалися перешкодити „правоохоронцям".

Як уже інформовано, С. Хмара перебував у готелі „Україна" і біля нього чергували кореспонденти і багато людей, які не хотіли допустити до арешту. Заступник начальника Ленінського районного відділу внутрішніх справ Сергій Радутний по телефону попередив С. Хмару про те, що якщо він добровільно не з'явиться до суду, то буде взятий під варту і доставлений до залі судових засідань силоміць.

У приміщенні готелю „Україна" С. Хмара провів пресконференцію, на якій висловив обурення щодо ведення судової справи та критикував нинішнє керівництво УССР.

Демократичний бльок Київської Міської Ради оприлюднив заяву з приводу суду над С.Хмарою, у якій сказано, що „вся ця справа має відверто політичний характер, звинувачення є видуманими, необгрунтованими, упередженими". Депутати наполягають на припиненні справи, звільненні з-під варти усіх заарештованих, притягти до відповідальности провокатора Григор'єва. „Залишаємо за собою право закликати наших виборців до дієвих форм протесту проти організованого комуністично-тоталітарними силами судового фарсу", — заявили депутати ради.

Київська крайова організація УРП також оприлюднила заяву щодо суду над київською сімкою. Республіканці вимагають взяти Григор'єва під варту, притягти до відповідальности працівників органів прокуратури.

Оприлюднено також заяву Секретаріяту УРП, який протестує проти арешту С. Хмари і закликає громадян рішуче стати на його захист. У заяві сказано, що під час арешту С. Хмари змопівці побили і затримали громадського захисника С. Хмари Олеся Сергієнка, захисника Юрія Ніказакова, членів УРП Сергія Корольова, Анатолія Ребра, Володимира Кузіва, депутата Київської Міської Ради Леоніда Сафронова, київську пенсіонерку Валентину Калашник, робітника Анатолія Архипова, громадян Олександра Бедлая, Ольгу Мніщенко, Марію Гричишин, Ярину Козяр, Валентину Ющенко, Степана Корнійчука, Леоніду Волкотруб, Валентину Краховецьку, Людмилу Кульчицьку.

У тяжкому стані перебувають в лікарні Євген Ігнатов та Степан Віняр.

Конґресмен Українського походження є на провідному пості у Демократичній партії

Вашінгтон (Пресове Бюро УНС). — У четвер, 11-го липня, конгресмен Дейвид Боньйор, що є українського походження, був обраний на один із провідних постів Демократичної партії в Конгресі. Він перебере місце, яке досі мав Вілліям Грей III, який зрезигнував, щоб стати президентом Фонду негритянських коледжів.

Тепер Д. Боньйор, якому 41 рік, буде головним керівником стратегії демократичної партії в Палаті Репрезентантів, тримаючи зв'язки із усіми демократичними членами Конгресу. Після свого вибору на цей пост (whip) Д. Боньйор заявив, що він буде використовувати своє становище для переведення зниження податків для громадян середньої кляси і для зміни політики в питаннях здоров'я, підкреслюючи, що тепер є 37 мільйонів американців без забезпечення. Він обіцяв також, що буде працювати для „відбудови Америки".

Д. Боньйор

В. Боньйор дуже активно підтримує змагання українців до політичної і релігійної свободи в Україні. В березні він запропонував закон для підтримки демократії і самовизначення в балтійських країнах і республіках СССР. В травні 1990 року В. Боньйор, діди якого по стороні матері походять зі Львова, зустрівся з Юрієм Сорочиком, членом Верховної Ради УССР. Вони обговорили актуальні проблеми України, включно з працею американського консуляту в Києві.

Д. Боньйор свої дитячі роки проживав в Гемтремку, Миш., студіював в університеті Айови, а відтак чотири роки служив у військовому летунстві. Він є засновником і колишнім головою ветеранів В'єтнамської війни в Конгресі і є членом Станиці Українсько-Американських Ветеранів у Мт. Клеменс, Миш. В тому стейті він двічі був обраний до стейтової леґіслятури.

Президент Дж. Буш відвідав Грецію

Атени. — Джордж Буш прибув у четвер, 18-го липня ,у Грецію на триденну візиту, ставши другим президентом ЗСА, який побував тут від 1959 року. Як і 32 роки тому Двайта Айзенгавера, Дж. Буша зустрічав президент Греції Константин Караманліс.

Під час короткої церемонії на летовищі Буш високо відгукнувся про рішення Греції підтримати антиіракську коаліцію в недавній війні з режимом Саддама Гуссейна.

У перший день візити американський гість виступив у парляменті, при чому грецькі законодавці повернулися з літніх парляментських вакацій спеціяльно, щоб послухати президента ЗСА. Буш наголосив, що за останній час американсько-грецькі відносини зміцніли. Президент ЗСА не уточнив причини поліпшення відносин, але всі присутні зрозуміли, що грецько - американські зв'язки стали знову поліпшуватися, коли після довгих років влади соціялістів їм на зміну прийшов консервативний уряд прем'єр-міністра Константина Мітсотакіса.

Більша частина промови президента була присвячена відносинам Греції і Туреччини. Після того, як турки захопили у 1974 році дві п'яті острова Кипр для „захисту турецької меншини", відносини між двома країнами — членами НАТО є дальше напруженими. „Залікуйте рани! — закликав Буш греків і турків. — І постарається зробити це до кінця року".

Президент ЗСА сказав парляментаристам, що відвідати Грецію має намір американська делеґація на чолі з секретарем скарбу Робертом Мосбакером, яка обговорить справи торгівлі між двома країнами і можливості американських капіталовкладень.

Буш також віддав належне Греції за її зусилля щодо розвитку демократичних основ і вільного ринку в сусідніх країнах — Албанії, Болгарії і Югославії. Громадянську війну в Югославії він назвав „першою европейською кризою епохи після холодної війни".

Президент ЗСА пробуде у Греції до суботи, а тоді відправиться на два дні до Туреччини.

ЖИДІВСЬКА ШКОЛА В ДОНЕЦЬКОМУ

Донецьке. — Тут влітку цього року відкрилася літня жидівська школа, організована новоствореним Товариством єврейської культури „Рілвайвал" і місцевою синагогою. Рабини з Ню Йорку навчають дітей модерної жидівської історії і культури.

КАНАДА ПОГОДИЛАСЯ НА УДІЛЕННЯ КРЕДИТІВ ДЛЯ СССР

Лондон. — Агентство Ассошієйтед Пресс, совєтське ТАСС та кореспонденти повідомляють, що „велика сімка", тобто сім західних індустріяльних держав у принципі відмовились надати Совєтському Союзові більші фінансові кредити, обмеживши допомогу для СССР до висилки більшої кількости економічних спеціялістів і надання особливого статусу членства в Міжнародному банку і Европейського банку для економічного розвитку, які в майбутньому уділятимуть для СССР кредити на базі реформ і якщо уряд Совєтського Союзу переводитиме дійсні, а не уявлені реформи переходу економіки до вільного ринку, девальвацію своєї валюти тощо.

Допомога „великої сімки" для комуно-московської імперії буде тоді реальна, коли реальними стануть совєтські реформи. Виглядає, що на Заході все таки немає ще довір'я до совєтського тоталітарного, однопартійного керівництва і його обіцянок. Але Европейський банк реконструкції і розвитку і Міжнародний монетарний фонд дадуть всяку можливу допомогу у формі висилки спеціялістів у таких ключових секторах, як, наприклад, енергетика, улішпення атомових реакторів, конверсія совєтської валюти, сітка розподілів продуктів, транспорт та інших ділянках. В кінці індустріяльні держави погодилися сприяти продажі совєтських товарів на західних ринках. Але Міхаїл Горбачов не отримав від „великої сімки" ніяких кредитів і був цим фактом дещо розчарований. Цю його розгубленість можна було завважити під час зустрічі з кореспондентами.

Правда, він безпосередньо не звертався до багатих країн Заходу за допомогою, згідно з його обіцянкою даною ним депутатам Верховної Ради СССР. Після закінчення конференції він однак дещо змінив свою думку і через журналістів суґерував створити два основні фонди допомоги для СССР, кожний з яких складався б з 15-20 біл. долярів. Один був би призначений для стабілізації курсу совєтської валюти, а другий для закупу західних товарів широкого вжитку, зокрема харчів.

„Сімка" не визначила фондів для пропонованих ним програм, але М. Горбачов не поїхав до Москви з порожніми руками. Канадський прем'єр-міністер Браєн Малруні повідомив, після 45-хвилинної розмови з совєтським президентом, що Канада виділить для СССР 130 міл. кредиту, які, мовляв, були обіцяні вже давно, але лежали заморожені у зв'язку з кровопролиттям у Вільнюсі. Малруні пояснив, що він отримав особисто від М. Горбачова конструктивні запевнення у справі полагодження проблем у Прибалтиці. Малруні обіцяв також Горбачову допомогу в сумі 8,6 міл. долярів на допомогу жертвам чорнобильської катастрофи і погодився на трилітню програму технічної допомоги.

Покищо не відомо, як реагуватиму на потягнення Малруні інші члени „великої сімки", але він, надавши совєтській імперії кредити, почав таки на цій самій залі оправдуватись, що, мовляв, „ми вирішили, це правда, але кожний з нас має старі зобов'язання економічного характеру у відношенні до СССР".

ПРОФ. Д-Р П. ТАЛАНЧУК В НТШ

Ню Йорк. — Товариство Українських Інженерів Америки влаштовує тут зустріч з ректором Київського Політехнічного Інституту, народним депутатом СССР, головою Спілки Інженерів України та президентом Академії Інженерних Наук проф. д-ром Петром Таланчуком. Імпреза відбудеться в середу, 24-го липня о год. 7:30 вечора в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79-та вулиця. У програмі — доповідь проф. П. Таланчука „Україна: сучасний стан, її майбуття" з участю в дискусії д-ра В. Авраменка та проф. Л. Потапенка з Києва. Програму провадитиме інж. Зенон Салевич. Після доповіді — виміна думок з прелеґентом.

„Веселий Львів" виступить на Союзівці

Ансамбль „Веселий Львів" під час недавніх відвідин „Свободи" (зліва стоять): Ігор Костів, Володимир Цімура, Тарас Гринюк; (сидять) Мирослав Остюк і Зеновій Кметь.

Союзівка. — На мальовничій оселі УНСоюзу в кінці тижня, від 26-го до 28-го липня, відбуватиме свої гостинні виступи вокально-інструментальний ансамбль з України „Веселий Львів". Вони розпочнуться у п'ятницю, 26-го липня, коли під звуки цієї групи відбуватиметься забава. Початок о год. 9:30 вечора.

Наступний раз гості Союзівки зможуть почути цей ансамбль у суботу, 27-го липня, коли після концерту танцювального ансамблю з Йонкерсу „Чайка", який відбудеться в залі „Веселки" і почнеться о год. 8:30 вечора, гості знову прибудуть на забаву. Тоді крім оркестри „Ватра" ґратиме і „Веселий Львів". І останнім виступом групи з України буде денний концерт в неділю, 28-го липня, на терасі „Веселки". Початок о год. 2:15 по полудні.

Як уже повідомлялося, у цю ж неділю, 28-го липня, о год. 8-ій вечора розпочнеться літературний вечір мисткині пера Ганни Черінь, на якому авторка, а також Галина Біровець та Ярослава Гунчак читатимуть твори відомої поетеси і письменниці.

У „Літературній Україні" інформують про книгу проф. М. Лабуньки

Київ. — У червневому числі газети „Літературна Україна" кандидат історичних наук Василь Марочкин повідомляє про появу книги проф. Мирослава Лабуньки п.з. „Митрополит Іларіон і його писання".

В. Марочкин пише, що „відомий в українській діяспорі" проф. М. Лабунька випрацював „цікаву сторінку в історії давньої доби" у монографії про „визначного вченого-богослова, талановитого провідника і письменника-публіциста часів Ярослава Мудрого митрополита Іларіона", подавши у перекладі твори Митрополита українською мовою". Закінчує свою оповістку В. Марочкин ось таким висловом: „Нова праця проф. М. Лабуньки — гідний внесок ученого в українську культурну скарбницю".

Ізраїльський прокуратор повернувся з Москви без документів

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Головний прокуратор Ізраїля на процесі проти Івана Дем'янюка повернувся недавно з другої поїздки до Москви з „порожніми руками".

У повідомленні прокуратури не сказано, що сталося з документами в Москві, які є власністю совєтської прокуратури, але які мали б заперечувати участь І. Дем'янюка у Треблінці.

Як відомо на території Совєтського Союзу відбувалися численні процеси проти сторожів у фашистських концтаборах і совєтська прокуратура зібрала чимало матеріялу з цих процесів. Обвинувачені і свідки згадували на процесах про існування „Івана Ґорзного" в концтаборі Треблінка і навіть передали слідчим деякі фотографії з позначенням особи цього вбивці. Однак там ні разу не згадується прізвища І. Дем'янюка. Документи хотіли оглянути адвокати оборони і син Івана Дем'янюка, мол., але вони не отримали дозволу на оглянення документів, не кажучи вже нічого про евентуальні фотокопії. Натомість такий дозвіл отримав був головний прокуратор Міхаель Шакед, але він також не знайшов серед тих документів додаткових даних для відтяження „злочину", чи підсилення обвинувачень, щоб відхилити процедуру апеляції яка була внесена обороною зараз після засуду. Справа залишилася отже на замороженій точці.

Вміжчасі І. Дем'янюк продовжує сидіти в ізраїльській тюрмі від лютого 1986 року і маючи тепер 71 рік часом попадає в депресію, але в загальному він тримається добре, кажe зять І. Дем'янюка і голова фонду його оборони Ед Нишник.

Ізраїльський апеляційний суд погодився відкласти розгляд справи і оборона надіялась, що документи з Москви допоможуть її клієнтові вийти на волю. Тепер ця надія значно зменшилась. Нишник заявив, що правдоподібно прокуратура Ізраїля маніпулює справою так, щоб згадані документи ніколи не попали до Ізраїля, або за кордон взагалі. „Вони надіються, що І. Дем'янюк не видержить довшого чекання за ґратами і відійде з цього світу", що розв'язало б руки ізраїльському судівництву.

Нишник турбується також очолюваним ним фондом оборони, на конті якого залишилося 1,300 долярів, а довг адвокатам підріс вже до 24,000 долярів.

Польська газета дала високу оцінку книжці „Заховані народи"

Ню Йорк (Г.К.). — В суботньо-недільному виданні з 12-го липня нюйоркського польськомовного щоденника „Нови Дзєннік", який користується великим читацьким попитом, поміщена цікава рецензія на англомовну книжку Надії Дюк та Адріяна Каратницького під заголовком „Заховані народи".

Ця рецензія належить перу Болєслава Вєжбянського, головного редактора вищеназваного часопису, визначного польського журналіста, одного з керівників Конґресу американської Польонії. Редактор Б. Вєжбянський рецензує книжки найбільшого політичного значення, написані видатними авторами, такими, як проф. Збіґнєв Бжезінскі, Генрі Кіссінджер та інші. Тому тим більшої уваги заслуговує його рецензія книжки авторів українського походження, як підкреслює Вєжбянський. Цій рецензії присвячена ціла сторінка „Нового Дзєнніка".

Б. Вєжбянський детально аналізує представлені авторами національні проблеми Совєтського Союзу і підведені підсумки. Особливо багато уваги приділено оцінці тієї частини книжки, в якій говориться про Україну. Читаємо: „Інтеліґенція київської України на 80 відсотків була винищена сталінським терором. Голод і депортації тридцятих років спричинили смерть мільйонів людей. В Другій світовій війні загинуло шість мільйонів. Україна піддана величезному натискові русифікації. Брутальна совєтська політика екологічно знищила країну. Її найвищим пунктом була катастрофа в Чорнобилі, наслідки якої до сьогодні каригідно легковажені комуністичною владою. Автори вважають Київ центром українського національного відродження. А Львів — серцем України".

„Автори пишуть про ролю Греко - Католицької Церкви. Цікавою є опінія авторів, що щораз більше українців вважають, що їх край повинен відірватися від совєтів і стати суверенною державою". Далі автор рецензії пише: „Чи в результаті історичного досвіду зміниться вдача росіян? Не є це байдужим для українців та інших неросійських народів, поляків, ані для Заходу, який далі захоплений величиною СССР і в побоюванні перед його катастрофічним розпадом далі не спостерігає існування багатьох проблем і народів, силою втиснених до імперії. Ця тема є окремою і обширною. Автори її значно поглибили".

На закінчення рецензент рекомендує польським читачам цю „захоплюючу книжку, повну фактів і актуальних спостережень". Виходить, що ця книга абсолютно заслуговує на увагу і велике признання українського читача і повинна знаходитися в кожному домі свідомого українця.

„ЩЕДРИК" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Київський дитячий хор „Щедрик" виступить тут в неділю, 21-го липня, в церкві св. Бартоломея, Парк авеню і 50-та вулиця. Початок о год. 4-ій по полудні. Вступ за добровільними датками.

Отрута проти тарганів появилась під псевдонімом Сталіна

Київ. — У тамошній газеті „Культура і Життя", ч. 27-ме, із 6-го липня, житель Хмельницького П. Лічман інформує, що в селищі Грицеві, що в Шепетівському районі на Хмельниччині, можна купити баньочки із сильнодіючою отрутою під назвою „Коба" для знищення тарганів.

„На етикетці намальований бравий тарган у чоботах із сталінськими вусами та ще й люльку курить. Справжнісінький тобі Йосиф Вісаріонович", — пише П. Лічман. А відтак він вияснює, що псевдонімом „Коба", що взяв собі Сталін в одного літературного героя, називали його товариші. От і дочекався сьогодні Сталін... справжнього і особливого відзначення та ще й надобавок в Україні.

ЗРОСТАЮТЬ ТЕЛЕФОНІЧНІ СПОЛУЧЕННЯ

Вашінґтон. — Часопис „Вашінґтон Таймс" подає, що міністерство телекомунікації СССР і американська фірма Ю.Ес Вест підписали угоду, якою збільшать кількість міжнародних телефонічних розмов в СССР та поза його межами. Совєтські міжнародні телефонічні сполучення в Москві зростуть з 1,200 ліній до 15,000, а в Києві і Ленінграді будуть встановлені два нові шляхи, кожний з яких зможе обслужити по 4,000 телефонічних розмов.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 17-ГО ЛИПНЯ, амбасадор ЗСА в Польщі Томас Саймонс і міністер фінансів Польщі Лєшек Бальцерович підписали угоду про зниження польської заборгованости З'єднаним Стейтам Америки на 70 відсотків. Ця заборгованість становила 3.67 біл. дол. Відомо, що в квітні ц.р. 17 західніх країн, що входять у так званий „Паризький клюб", згодилися подарувати Польщі 50 відсотків боргів. „ЗСА, прийнявши рішення зменшити зовнішню заборгованість Польщі ще на 20 відсотків, подають добрий приклад іншим країнам", сказав Бальцерович, коментуючи підписану угоду.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак прибув до Дамаску для переговорів з президентом Сирії Гафезом Ассадом. Головною темою обговорення буде нова позиція сирійського керівництва, яке заявило, що погоджується прийняти пропозицію ЗСА щодо вреґулювання арабсько-ізраїльського конфлікту.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ України прийняв постанову про захист в 1991 році ринку споживчої продукції. Постановою забороняється вивіз сільсько-господарської продукції з території України на період виконання державного замовлення.

В ПЕКІНІ ВІДБУЛИСЯ переговори між представниками ворогуючих камбоджських угрупувань. Плян мирного вреґулювання запропонувала ООН. Принца Нородома Сіганука, який є лідером однієї з груп, було одноголосно обрано головою Верховної національної ради — органу, який має контролювати перехід країни до мирного демократичного суспільства.

В АМЕРИЦІ

МІСЬКА РАДА НЮ ЙОРКУ, з уваги на зріст різноманітного населення міста, заплянувала змінити мапу виборчих округ міста, але щоби увести її в життя для цього потрібно також затвердження федерального Департаменту юстиції. Але урядовець цього департаменту Джан Данн заявив, що має „деякі проблеми" із нюйоркським пляном, бо йому видається, що плян не забезпечує достатньо виборчих прав еспаномовних громадян у місті. Коли б цей плян не прийнято, то тоді вибори до Міської ради, запляновані на вересень, могли б бути дещо сумнівними. Одначе Дж. Данн сказав, що він не рішений чи його сумніви є аж такими, щоби мати до них формальні застереження.

ОПРАВДУЮЧИСЬ СВОЇМИ обов'язками, як провідника більшости в Палаті Репрезентантів, конґресмен Ричард Ґепгард подав до відома, що він не буде старатися про демократичну номінацію на кандидата у президентських виборах 1992 року. У своєму листі до колеґ демократів Р. Ґепгард стверджує, що президента Джорджа Буша можна перемогти, але це мусить зробити хтось інший, а не він. Розмовляючи з кореспондентами засобів масової інформації, Ґепгард заявив, що до цього висновку він прийшов останніми днями, коли дав себе переконати в тому, щоби ще раз перевірити свої можливості.

РЕЧНИЦЯ КРАЙОВОГО управління аеронавтики та дослідження простору (НАСА) заявила, що при розв'язанні однієї проблеми на міжпростірній ракеті „Атлянтіс" найдено іншу. Одначе Ліза Малоні пояснила, що припадково робітники при перевірці сиґналізації апаратури побачили, що електронічна секція з міжпростірного корабля, котра передає наказ комп'ютерам про запущення ракет, не працює. Якщо це вдасться направити, то затримки зі запущенням міжпростірного корабля „Атлянтіс" не буде. Коли прийдеться міняти цілу секцію, то тоді все продовжиться на один день та замість вирушити у простори у вівторок, 23-го липня, „Атлянтіс" полетить у середу, 24-го.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 18-го липня 8,015 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

203,084.91

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Важкий стан шкільництва в Україні

Українська діяспора захоплена свободолюбним зривом в Україні. Ми познайомилися з гуртом найповажніших тамошніх діячів, які приїздили сюди і наші люди, американські й канадські громадяни, масово туди їздили і їздять. Придивившись зблизька, наочно і фізично, та пізнавши краще наших земляків в Україні, ми почали ставитися критичніше до тамошньої переваги емоцій над реалізмом, до надто великого захоплення етнографією і фолкльором, до відсутности цієї організації і цієї систематичної праці, яка притаманна країнам вільного світу. Але водночас ми з подивом стверджуємо тамошній поступ, повільний, з конечністю боротьби з залишками русифікації, з партійним верховодством і несамовитою бюрократією. І, придивляючись тамошнім труднощам, самі мусимо мати почуття автокритицизму. Ми цікавимося тамошньою політикою і, трохи, економікою. Загал української діяспори не цікавиться цією підвалиною кожної новітньої нації, якою є шкільництво.

Шкільництво в Україні було вже за царату зрусифіковане дощенту. До царської русифікації комунізм добавив отруту комунізму. За Сталіна навіть підручники математики розпочиналися подякою ,,ясному сонечкові" за те, що той підручник міг появитися. Школи зрусифіковані і запоганені партократією від вселюдних почерез середні до високих, до так званих вузів, інститутів та університетів. Ресорт шкільництва опинився, славити Господа, в українських руках. Верхівка шкільництва ідейна, розумна і доброї волі. Але що вона може вдіяти, коли не має підручників і має мінімальний бюджет. Математика, фізика, хемія і природничі науки вимагають тільки української термінології. Це теж нелегка справа, але можуть знайтись фахівці, які знають народну термінологію, можна теж створити ці українські термінологічні новотвори, як їх, наприклад, створили поляки. Петро Перший увів до російської мови ,,бутєрброди" й ,,парикмахерів" — наші мовознавці та наші письменники й журналісти повинні не цуратися мовних новотворів та відучуватися зрусифікованих слів, граматики і складні. Це місія тамошніх мовознавців її Академії Наук, яка цілком зукраїнізується.

Хочемо звернути увагу на справжню трагедію, яку переживає в Україні вселюдне (народне) і середнє шкільництво. Воно мусить все ще користуватися старими підручниками, що їх писали були й видавали ворожі українству режими. Вони були засобом русифікації дітей і молоді та свідомо і пляново промовчували або фальсифікували історію й культуру України. Нема підручників і нема довідників, бо єдиним довідником є Українська Радянська Енциклопедія" (УРЕ), яка є одним великим збірником брехень і наклепів на українство. Є в Україні фахівці різних ділянок науки. Вони — у теорії — могли би написати підручники для різних кляс народної і середньої школи. У теорії, бо як нас із журбою інформують деякі дуже поважні тамошні діячі, земляки, психіки, скривлена комуністичною системою ще не наставлена на систематичну творчу працю. Але існують ще примірники давніх підручників, зобов'язуючих в українських народних школах і в клясичних восьми клясових українських гімназіях з-перед Першої світової війни. Деякі з них перевидані у вільному світі. Їх мова і правопис дещо перестарілі, але зміст першорядний. Українські педагоги у вільному світі повинні співпрацювати з земляками-педагогами в Україні, щоб створити бібліотеку шкільних підручників. Всі ті наші жертвенні ідейні люди, які започаткували допомогову акцію Україні фінансами, повинні звернути увагу на болючу справу шкільних підручників. Є деякі, незрозумілі нам, парадокси сучасної дійсности в Україні. Міські Ради здебільша в українських руках, посадники розумні люди. Але цивілізація — найпримітивніші життєві влаштування — наче із кам'яної доби. Ресорт освіти теж в українських руках, керівники фахові, чесні, доброї волі люди. Але шкільництво калікує, бо нема книжок і нема фондів. Закохані у політиці й політиканстві українські люди у діяспорі й в Україні повинні усвідомити собі, що без освіти, без культури, не може існувати не тільки рідна самостійна держава, але й не може існувати ніяка новітня нація.

Ганна Михайленко

ПЕРЕСЕЛЕННЯ З РОСІЇ В ОДЕЩИНУ ТРИВАЄ

Скільки вже писалося і говорилося про те, що у причорнобильських селах і досі живуть люди в зоні високої радіяції. Вважається, що переселити їх нема куди. А тих, кого переселять з українських сіл, то везуть аж у Башкирію, Якутію, Туву. Натомість на Одещину продовжують переселяти родини Росії.

Ось що розповідає сторож пересувної механізованої колони ч.12 В. Зубик у газеті ,,Чорноморська Комуна" з 2-го квітня цього року.

,,Їхав я своїм автомобілем і на 7-ій станції Чорноморської дороги мене спинив добре вдягнений чоловік років під 50 з десятирічним хлопчиком. Попросив підвезти до аеропорту, я згодився. Чоловік розповів, що він з Башкирії, із самої Уфи. Працює на будівельному комбінаті. На Одещину приїхав подивитися, як будується двоповерховий будинок на березі моря, неподалік від Сичавки. Там багато зводять таких будинків для уродженців із Уфи. Я спитав, чи є в нього квартира в Уфі. Він не без гордости відповів, що є трикімнатна квартира, яку він перепише на дочку. Місця біля моря йому подобаються і він згодом житиме тут. Я спитав, хто ж ті будинки будує. Почув, що одеська будівельна організація, яка міститься на вулиці Довгій біля піонерського табору 'Юний Гагарінець'."

На протязі довгого часу українська громадськість Одеси та области стурбована масовою колонізацією реґіону мешканцями інших республік та ущемленням прав корінного українського населення, що складає тут переважаючу більшість.

Пляномірна колонізація українського Причорномор'я вихідцями з Півночі та інших республік ведеться вже декілька десятиліть, що перетворює українців в національну меншість на своїй землі, фізично витісняє їх з міст, позбавляє можливости розвивати свою духовну культуру та відстоювати суверенітет республіки.

У більшості міст области майже нема українських шкіл та дошкільних закладів, викладання в вузах ведеться російською мовою. Одеський університет та педагогічний інститут, що готують кадри вчителів для українських шкіл, майже повністю перевели на російську мову викладання і перебудовуються дуже погано, особливо педагогічний інститут (ректор Орищенко).

Таке ж становище з радіо, телебаченням та пресою. В півторамільйонній Одесі є лише дві україномовні газети, закрита газета для молоді. Обласне радіо та телебачення українськими назвати не можна.

Кваліфіковані українські кадри скеровуються на Північ, туди ж заохочуються організаційні набори робочої сили.

А тим часом, міста і села області заселяються військовими та їх родинами, що евакуються з країн Східньої Европи, сюди скликаються з Півночі всякі надцінні кадри, українці витісняються з керівних посад, а їхнє місце займають інородці, яким не дорога українська земля.

На території области поселилася маса циган та вихідців із Кавказу та азійських республік. Велика частина їх ніде не працює, займається спекуляцією або організованою злочинністю, інша ж частина якимсь чином закупила велику кількість приміщень для всяких майстерень, кооперативів, в яких нічого не купиш і не відремонтуєш, але які можуть служити прикриттям для всяких махінацій.

За останні роки посилилось переселення на територію области мешканців Сибіру та Крайньої Півночі, що загрожує злочинністю, безробіттям для місцевого населення, а також загостренням міжнаціональних відносин. Голови Овідіопільської Районної Ради (Дуков), Біляївської (Потапов), Комінтернівської (Приходько), Білгорд-Дністровської (Артеменко), голови колгоспів ,,Правда", ,,Перемога", ,,Світлий шлях" Ананьівського району Костинець, Токарєв, Барановський безпардонно торгують орною українською землею, прикриваючись інтересами населення.

Ведуться забудови для колоністів з Півночі в містах Білгород-Дністровському, Ізмаїлі, Іллічівську. В село Петродолинське Овідіопільського району вже переселилося 64 сім'ї із Братська.

Згідно доповіді спеціяльної комісії обласного виконавчого комітету 19 лютого та 4-го червня 1991 року (сесія Обласної Ради), що створена на вимогу громадськости, в даний час на території области будують будинки і робочі місця для 10,000 переселенців з Півночі, не рахуючи тієї маси, що вже переселилася.

А тим часом, нема куди переселити жертви Чорнобиля. Із деякої невеликої кількости переселенців з Чорнобильської зони, які є на Одещині, людям не дозволяють поселюватися біля Одеси, не дають ніякої

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про одну склянку і українські літні оселі

У літній час, щоб знайти відпруження від щоденних обов'язків і турбот, щоб перебути дозвілля в українському оточенні — кожний із нас шукає за місцем на котрійсь із українських осель.

У більшості вони існують вже довгі роки і мають свою славу так на терені ЗСА, як і Канади. Мають вони також своїх постійних бувальців, що приїжджають вірно кожного року, але і припадкових відвідувачів, які саме на цих оселях відбувають свої родинні чи товариські зустрічі.

Як воно часто буває, що на власному подвір'ї не бачиться сміттячка, так і постійні гості призвичаєні вже до тих осель чи обстановки українських ресортів і не завважують цього, що впадає в око припадковим гостям, які мають можливість порівняння з подібними відпочинковими місцями неукраїнських власників.

Немає де правди діти, ці порівняння не завжди виходять на користь українську. Бо коли взяти до уваги, що у тому випадку йдеться про ,,бизнес", а не лише патріотизм, довгі роки від часу постання таких українських ресортів змінили дещо вимоги відвідувачів, коли це получене із відповідною грошовою оплатою. Сьогодні вже не може задоволити такий скромний комфорт, як був у п'ятдесятих роках і не може дати почуття відпочинку у задушливий літній день брак охолодження, яке тепер на цьому континенті стало конечністю, а не люксусом, і його находимо у кожному американському приміщенні, у кожному мотелі, чи у кожній публічній установі.

Але не лише вигоди, що стали вимогою дня, бракують в деяких українських літніх оселях. Якщо навіть в ім'я українськости забудемо про них, бо хочемо передусім побувати у рідному оточенні, ще зокрема тепер, як стільки відвідувачів з Батьківщини є нашими гостями та ми спільно шукаємо зустрічі і відпочинку — якось сумно нам стає, коли на цих оселях так скупо можна почути українську мову, як таку, якою можна порозумітися з обслугою чи почути, що її вживають працівники адміністрації. Розуміється, це особливо відчувають наші земляки з України, які тут на чужині особливо прагнуть української атмосфери.

Не зашкодила б також дещо більша уважливість і чемність працівників на наших оселях. Тут ідеться не менше про традиційну українську гостинність, що так гарно висловлена у приповідці ,,Гість в дім — Бог в дім", але також у зовсім простому заробітковому інтересі.

*Коли знаємо, що в американському житті клієнт завжди дістане обслугу день чи ніч, важко приймати незацікавлення у цій обслузі, як ось, наприклад, довге вичікування, щоб дістати кімнату чи їду. Цей брак зрозуміння для відомого гасла, що ,,Клієнт має завжди право, вимагати," ми відчули недавно на власній шкурі у дрібному, але як характеристичному інциденті. На наше прохання позичити до кімнати справжню склянку бо пластикову, якою вивінувані кімнати, не можна було використати, — ми дістали категоричну відповідь англійською мовою, що це ,,*against the rules*", а чому — ми не довідалися. Хіба відповіді треба пошукати в окремих правилах для публічних приміщень у цьому стейті...*

Але не зважаючи на все — українські літні місця притягають вже хоча б із сантименту нашу громаду та відвідувачів з України. Чи не слід було б саме вже з того приводу власникам таких місць подумати про те, щоб вони були справді українськими, а при тому відповідали вимогам дев'ятдесятих років?

О-КА

Святослав Караванський

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО Б. ОЛІЙНИКА

Шановний академіку!

Написати цей лист мене змушує опублікований 19-го червня 1991 року у ,,Радянській Україні" під заголовком ,,Партієць, і завжди буду ним" стислий виклад вашої зустрічі із слухачами Інституту Політології та Соціяльного Управління, або по-чесному, вищої партійної школи ЦК КПУ—КПСС.

Згадавши про вимогу до партії КПСС покаятися, Ви змазуєте це питання, відповідаючи на нього устами неназваного механізатора, який сказав: ,,Я робив хліб, годував країну, чесно працював. Чому я мушу каятися?"

Замість каяття, Ви пропонуєте переосмислення, таку собі перебудову душі на ґорбачовський копил. Може з Вашої позиції воно й виправдано. Алеж існує й інший погляд на цю справу — погляд з позиції людської совісти. Історія людства знає випадки, коли заляклі душогуби, глянувши собі в душу, раптом відчували потребу покаятись, вернутися до Бога і до людей. У нашій літературі описано зворушливу сцену такого прозріння грішника.:

Тихо задзвонили
У Києві, мов на небі...
О, Боже мій милий!
Який дивний ти. Я плакав,
До полудня плакав...
....
І, перехрестившись,
Пішов собі тихо в Київ
Святим помолитись
Та суда, суда людського
У людей просити.

Ви засуджуєте зараз те, що зроблено із соціялістичною ідеєю в СССР. Але хто зробив, Ви не кажете. Можна подумати, що це зробили екстремісти, або бандерівці, або прибалти з кавказцями. На жаль, за те, що має і мало місце в СССР несе пряму відповідальність партія, до якої Ви належите.

Я згадаю лише один епізод у довжезному ланцюгу ґеноцидів, що вимагають каяття — катинське душогубство. Важко повірити, що партія не знала усієї правди. Ще Хрущов хотів відкрити її світові. А втім, держава, керована партією, 50 літ приховувала істину. Визнавши це лиходійство 1990 року, чи не слід було б покаятися і висловити співчуття польському народові, родинам і дітям жертв та вибачитися перед світом, якого 50 років годовано брехнею? 1970 року, за те, що я вказав на виконавців душогубства, мене засуджено на 10 років. Усі ж, причетні до цього засуду правоохоронці і далі працюють на тих же постах, або, вийшовши на пенсію, беруть участь у діяльності інтерфронтів.

1970 року вчинено професійне вбивство мисткині Алли Горської. 1979 року за подібним сценарієм убито композитора Володимира Івасюка. Я, та й не лише я, не маємо найменшого сумніву, хто наслав убивць. Чи ж не слід тим, хто надихав ці лиходійства, а тепер уболіває за людські права, покаятися?

У 80-их роках у таборах замучено В. Стуса, Ю. Литвина, О. Тихого, В. Марченка, А. Марченка. Чи не личило б суддям, які судили ці невинні душі, покаятися?

1956 року вулиці Будапешту залито кров'ю тих, хто задовго до вказівки згори бачив, що із соціялістичної ідеї зроблено жандармський статут. 1968 року щось подібне повторилось у Празі. Ще й досі живі ті, хто чинив ці погроми, виступав у ООН та пресі на захист розбишацтва. За протест проти розбою засуджено сотні людей. Чи мусять ті, хто винен у кровопролитті та в засуді невинних, каятися?

Коли цар покоряв кавказоросів, поет Шевченко відгукнувся поемою ,,Кавказ".

Чи відгукнулися Ви, поете, совість народна, на вбивство А. Горської, В. Івасюка, на окупацію незалежних країн, на арешти своїх колег В. Стуса, Е. Сверстюка, І. Світличного, М. Руденка? Як на мене, за бездіяльність, за ховання голови в пісок, за втечу з поля бою, Вам — поетові, народному трибунові — належить каятися. Як можете Ви претендувати на любов народу, коли Ви покинули його в тяжкі, трагічні хвилини? Чи ж дивно, що народ обирає тих, хто був завжди з ним — і в години радости , і в часи лихоліть? А Вас це дратує. Ви хочете бути народним улюбленцем за наказом згори.

Вам не подобається поворот у поглядах Дмитра Павличка, одного з ініціяторів департизації Спілки Письменників України. Але цей поворот якраз і є каяття. Павличко усвідомив свій гріх і сказав собі: ,,Так, я діяв, як коляборант, але я спокутую свій гріх, ставши на бік народу". Уся його — й не лише його — діяльність це каяття перед совістю і перед людьми. Розкаяний грішник уже не грішник. Ви ж, академіку Олійник, кажете, що Ви не маєте в чому каятися, не хочете чесно глянути собі в душу і усвідомити свою ролю в тому, що зроблено в СССР. Натомість, ви горнетесь до сил, відповідальних за моря людської крови. Перед Вами відкриваються сейфи КҐБ, і Ви, аби знеславити розкаяного грішника, берете з цих сейфів документи і публікуєте їх у газеті, назва якої прямо протилежна її змістові. Тобто, Ви сьогодні разом з катами Угорщини й Афганістану, разом з убивцями А. Горської, В. Івасюка, разом з мучителями В. Стуса, І. Світличного та інших мучеників, їм же ність числа!

Ви — поет, якому призначено Богом, щоб словом пік серця людей, виступаєте в ролі попихача держиморд і душогубів! Тільки за це Вам, на мою думку, треба каятися і перед сучасниками і перед наступними поколіннями.

Та суда, суда людського
У людей просити.

У ВІВТОРОК, 16-ГО ЛИПНЯ, в Гонґ Конґу відбувся мітинґ, присвячений дотриманню людських прав у Китаї. Його організувала Федерація студентів Гонґ Конґу. Водночас відбулася конференція ,,Доля демократії в Китаї". Для участи в демонстрації і конференції прибуло 5,000 студентів з Тайвану. П'ятнадцятьом китайським дисидентам власті не дозволили в'їхати в країну. В урядовій заяві підкреслюється, що ,,Гонґ Конґ не повинен перетворюватися на арену політичної боротьби азійських народів".

Василь Ленцик

АКТУАЛЬНЕ ВЧЕННЯ СЛУГИ БОЖОГО АНДРЕЯ

II

У цьому напрямі, щоб освітою виходити у широкий світ Слуга Божий має неоцінені заслуги, тим більше, що в тому напрямі він був один із піонерів. Він допомагав здобувати освіту не тільки кандидатам духовного стану, але кожному, хто був здібний і бажав набути будь-яку освіту. З його уст лине отой гарячий заклик до своїх земляків: ,,Здобувайте собі просвіту, мої рідні Браття. Працюйте над нею усильно — цініть її. Тільки пам'ятайте, що справжня наука не може противитися науці Христа, так, як правда не може противитися правді" (Твори т. І. ст. 12).

І тут його слово до учителів: ,,А ви, що безпосередньо працюєте над вихованням молоді, дбайте не менше над просвіченням її розуму, як над ублагородненням її сердець". І далі ,,Нехай уже малі діти вчаться любити свою землю — свою Батьківщину — нехай учаться працювати для неї — ,,Учіть дітей бути добрими християнами". ...А до батьків звертається тими словами: ,,Пам'ятайте, що християнське виховання є більшим добром ніж усі добра світу". Особливе слово було звернене нашого незабутнього Митрополита до провідної верстви народу до його інтеліґенції: ,,А тепер відзиваюся до всіх Вас, що своєю наукою і культурою являєтеся немов природними провідниками народу. Отже до Тебе українська інтеліґенціє. І Ви давайте народові приклад християнського життя. І Ви кріпко держіться св. Віри та св. Церкви. І Ви працюйте з нами священиками для добра народу".

Знаючи досконало своє стадо, Владика Андрей знав, що є багато інтеліґенції, яка є лише з імени християнського, тому каже: ,,Вже із повіреного мені Богом уряду обов'язаний я напімнути Вас, щоб Ви були християнами не лише в теорії, але і в практиці. Бо християнство мої милі Браття — то не тільки теоретична доктрина, — але й практика життя". Знаючи цю вікову правду, що яка молодь — таке майбутнє народу, Слуга Божий Андрей так, як до всіх прошарків нашого суспільства він звертається і до інтеліґенції в тому важливому ділі: ,,А дітей своїх виховуйте на добрих християн. Учіть їх молитви і катехизму — стережіть їх перед лихим товариством і неморальними книжками. Словом старайтеся, щоб атмосфера, у якій виростають була християнською".

Скажіть будь ласка, читачі оцих слів нашого святця, чи золоті слова не є нам усім сьогодні на потребу? Скільки то шкоди серед нашої молоді робить наше довкілля, серед якого живемо, а яке спустошення наробила атеїстична пропаґанда на рідних землях. Тому то апель нашого святця і учителя важний сьогодні може куди більше, як колись, коли моральні засоби нашого народу стояли ще дуже твердо.

Говорячи віщим духом і до нашого покоління, яке під впливом довголітньої пропаґанди може подекуди відійшло від Бога, Слуга Божий пише: ,,Ви християни з роду — отже належите до нашої християнської культури і віри. Не думайте, що ми Вас відкидаємо. Блуди Ваші осуджуємо, але Вас самих уважаємо своїми". Це колись відносилось до частини нашої інтеліґенції збаламученої соціялістичною доктриною, а тепер воно актуальне супроти тих, що піддались атеїстичній пропаґанді. І ці слова звернені тоді до безбожників, сьогодні, як пророцтво сповняються на наших очах. А Слуга Божий у своїй пророчій візії писав в час першої большевицької окупації оці пропам'ятні слова: ,,Ми надіємось і віримо, що і тепер Христос Цар побідить своїх противників — безбожників, що вони впадуть до Його ніг і як марнотравні сини віддадуть Йому себе. Можливо, що нам живим сьогодня, а вмираючим завтра не дозволить Господь дочекати цієї хвилі великої і святої, але то не перешкоджає нам для тої хвилі жити, вмирати і її очікувати".

На наших очах сповняються пророчі слова Слуги Божого Андрея. Скільки то колишніх атеїстів порушені ласкою Божою привертаються до Христа так як ці марнотравні сини, про яких у своїй візії говорить Слуга Божий Митрополит Андрей.

Слуга Божий як далекозорий Ієрарх дуже добре знав складну ситуацію нашої Церкви і народу в міжнародній грі й тому зразу закликав у своїх Богом надхнений посланнях до всестороннього праці над собою і для добра Церкви і народу. І ці заклики словом і ділом тягнуться протягом його довгого архиєрейства. Його здорові думки про патріотизм, як ніколи може більш в нашій історії, є важливі в сучасній нам добі, коли ми стоїмо перед важливими подіями на шляху до здобуття повної свободи і незалежности нашого народу.

І тут маємо золоті думки — дороговказ для нас сучасників, які нам залишив Слуга Божий. А Слуга Божий дає приклад самого Христа, який сказав про себе, що ,,прийшов тільки до погибших овець дому Ізраїля" і плакав над Єрусалимом передбачаючи його загладу. Теж саме св. апостол Павло був готовий віддати кров за своїх братів по крові... ,,Вони, пише Слуга Божий Митрополит Андрей, дійсно любили свій нарід. І не тільки, що не забороняли патріотизму, але ще й вщеплювали його... Християнин має любити всіх людей — одначе це зовсім не перешкоджає йому найперше любити свою родину і свою Батьківщину. ...Тож любіть своє — тримайтеся свого і дбайте про своє... Стережіться між собою ненависти та роздору. Стережіться злишньої партійности. Скупчуйте свої сили, бо сили поділені є завжди слабі. А передусім памятайте, що нарід є тим сильний, чим більше спирається на науці Христа".

Все, що Слуга Божий робив, робив в перспективі майбутнього, в перспективі вічности. ,,Свої обов'язки так розумію, — пише він в Посланні до священиків, — що не лише для вірних, які тепер живуть, маю працювати кожного дня і зробити все, щоб просвітити їх світлом Христового Євангелія. Маю обов'язки і для майбутніх поколінь". (Твори т. І. ст. 186).

До духа посвяти і жертви для Церкви, для Христа, Слуга Божий закликав весь час. Хто в 1901 році міг подумати, що за 45 років здійсниться те, що він предсказав цими віщими словами: ,,Може прийти хвиля, в якій треба буде кров пролляти за святу віру. На ті тяжкі часи, що настають треба Вам і мені приготовитись". І як дороговказ полишив нам оці спасенні думки: ,,Нам і нашому народові треба гарячої, усильної і великої любови ближнього, щоби вилікувати свої рани і випросити з неба потрібної благодаті на грядучі історичні події. Треба нам і нашому народові приготовитися на ці події усильною працею над християнською єдністю між українцями, без якої не зможемо нічого осягнути. А християнської єдности між українцями не осягнемо іншою дорогою, як тільки щирою працею над християнською любов'ю Бога і ближнього".

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

В Елленвіл відбулась 41-ша зустріч українців Америки і зустріч з Ю. Шухевичем

(Ігор Длябога). — Українська громада, представники Організацій Українського Визвольного Фронту, комбатантських організацій, суспільно-громадських установ та Спілки Української Молоді, які зібралися тут на оселі СУМ в суботу і неділю, 29—30 червня, відзначити 50-ліття Акту відновлення Української Держави, урочисто привітали на оселі СУМ Юрія Шухевича, голову Української Міжпартійної Асамблеї, від дитинства політв'язня та сина Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки-Романа Шухевича.

Коло пам'ятників героям Ю. Шухевич зложив вінок перед погруддям свого Батька, заявляючи, що він це робить „в день уродин його і в день 50-ліття Акту Відновлення Української Державности". Тоді, у товаристві вояків УПА і свого приятеля-співполітв'язня Дмитра Калюжного, Ю. Шухевич поцілував пам'ятники свого Батька, Провідника ОУН Степана Бандери, основоположника УВО-ОУН полк. Євгена Коновальця та Отамана Симона Петлюри.

Вже у вщерть виповненій залі, пор. Лев Футала, голова Світового Братства вояків УПА, привітав Ю. Шухевича, як героя і великого сина Головного Командира УПА, який готовий віддати своє життя для волі свого народу. Представники Капітули УПА, Микола Грицьков'ян і Мирослав Климко, вручили Ю. Шухевичеві пропам'ятну грамоту заслуги і Золотий Хрест УПА.

Юрій Шухевич на оселі СУМА.

41-ша Зустріч Українців Америки була організована Організаціями Українського Визвольного Фронту. Діловий Комітет очолював Теодор Олещук.

В суботу, 29 червня, після привітання Ю. Шухевича, відбувся вже традиційний форум, яким провадив ред. Володимир Левенець. Перший доповідач, ред. Орест Питляр, відомий український публіцист, говорив про життя і діяльність полк. Є. Коновальця.

Ред. Ігор Длябога, поєднав історію Акту відновлення Української Державности 1941 року із сучасними подіями в Україні, а про чорнобильську трагедію ред. Ярослав Гайвас, адміністративний директор канцелярії УККА сказав, що „Чорнобиль пригадує нам нашу історію і ланцюг народовбивства, а також показує, що ми доходимо до кінця". Ред. Гайвас заявив, що сьогодні український народ має останню нагоду відновити свою державність.

Останнім виступив на форумі Ю. Шухевич, який подякував українській громаді за таке тепле привітання, а Товариству вояків УПА за грамоту і золоту медалю. „30 червня — це дійсно національне свято. Я радію, що зустрічаюся з громадою і з молоддю."

Ще під вечір в суботу, Ю. Шухевич зустрівся на площі зі сумівською молоддю та гостями і оповів про своє ув'язнення та сучасні події в Україні.

Вранці, наступного дня, учасники свята з вінками та організаційними прапорами взяли участь в українській католицькій Службі Божій, яку відправив о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох св. Юра в Ню Йорку та українській православній Службі Божій, яку відправив Владика Всеволод.

Опісля,походом, від каплиці всі учасники перейшли до Пам'ятників Героям, де представники кожної організації УВФ та інших суспільно-громадських та комбатантських установ зложили вінки у стіп кожного пам'ятника. Владика Всеволод і о. ігумен Пащак відправили Панахиду в пам'ять поляглих героїв за волю України. Всіх учасників привітав голова ділового комітету Т. Олещук.

У пополудневій програмі, яку провадив Корнель Василик, зі святковим словом виступив мґр Євген Гановський, голова Головної Управи ООЧСУ. У мистецькій частині виступили ансамбль „Промінь" під диригуванням Богданни Волянської, солістка Олена Геймур при фортепіяновому, акомпаньяменті Соні Шереґ та Марія Решітник з рецитацією.

Українські мистці на західнім побережжі Америки

Три дні у травні — 25-го, 26-го та 27-го — в столиці стейту Вашінґтон Сіетл відбувався „Норт-Вест-Фоклайф Фестиваль", який щорічно збирає біля 5,000 учасників, котрі представляють різноманітні види і форми музики та танцю народів усього світу.

Програми були дуже цікаві: виступи танцювальних, співочих груп та окремих солістів на багатьох сценах фестивалю. Була організована виставка-виграш музичних інструментів та виставка народного одягу та прикладного мистецтва. В цьому році фестиваль був присвячений народам Східньої Европи. Входили тут Болгарія, Польща, Румунія, Угорщина, Чехо-Словаччина та Югославія. В наступному році має бути виставка, присвячена народам СССР.

Величавий концерт в Опернім театрі фестивального центру, різноманітні кіоски, виступи виконавців з різними музичними інструментами — все це створювало цікаву романтичну атмосферу. Відвідувачів на той фестиваль щорічно приїжджає величезна кількість з різних кінців Америки та Канади.

Приємно зазначити, що українське мистецтво було представлене на цьому фестивалі досить широко: з допомогою Українсько-Американського Клюбу стейту Вашінґтон та його голови Володимира Кунька і завзятого організатора Олекси Криницького багато українських музикантів і танцюристів виступали під час суботнього вечірнього концерту в Опернім театрі — це танцювальна група „Черемшина", також „Веселка" та вокальне тріо „Зимова троянда" з Ванкуверу, Канада. А також на інших фестивальних сценах відбулися виступи танцювальних груп „Весна", „Луна", „Зірка", бандуристів Олі Герасименко та Андрія Китастого.

Бандурист А. Китастий

Курс гри на бандурі: (зліва) О. Керницький і О. Герасименко-Олійник (зліва).

Танцювальні ансамблі „Черемшина", „Луна", дитячий ансамбль „Зірка" з Ванкуверу та „Веселка" з Вікторії, Канада, пописувались на сценах фестивалю в українських полтавських та гуцульських строях, виконуючи жваві запальні українські танці. Вокальне тріо „Зимова троянда" в супроводі бандури — це молоді вродливі канадки українського походження: Рута Явна, сопрано і бандура, Дана Дутчак, сопрано, і Соня Токар, альт, — зачарували публіку ніжним і проникливим виконанням ряду українських ліричних пісень при прекраснім акомпаньяменті Рутиної бандури. Вони виступили двічі — в Опернім театрі та на сцені фестивального центру.

Бандуристка О. Герасименко-Олійник із Сакраменто, Каліф., ще донедавна львів'янка, мала в Сієтлі цілий тиждень програму виступів і концертів. Починаючи з курсу бандури, який вона провела для бандуристів-аматорів міста Сієтл, зорганізованих О. Криницьким, успішного клясичного концерту разом з чоловіком Юрієм Олійником в Ніппон Кан-театрі, продовжуючи виступами у школах Сієтлу та Кенту, записами на радіо, її програма закінчилася трьома виступами на фестивалі. В її музичних програмах прозвучали українські народні пісні, інструментальні твори українських та закордонних композиторів і нові твори Ю. Олійника: „До Шевченка" („Дума про чорнобильське село"), Токката та „Українське Різдво". Ці композиції повно розкривають виконавчі можливості сучасної бандури, нашого національного інструменту, який зачаровує, а деколи й дивує, слухачів своїм прекрасним звуком і технічними можливостями. Велику допомогу у веденні концертів та поясненні змісту пісень в англійській мові надавав великий любитель бандури в Сієтлі О. Криницький, котрий ось уже вчетверте заанґажовує бандурні виступи на цьому фестивалі, починаючи з Віктора Мішалова та Юліяна Китастого, які виступали тут у минулих роках.

Бандурист А. Китастий виступив в останній день фестивалю з цікавою програмою, складеною з українських історичних дум та пісень: „Про Сагайдачного", „Про Кармалюка", „Про Петлюру", жартівливих „Ой, у Києві на ринку", „Казав мені батько". Інструментальним твором свого батька Григорія Китастого „Гомін степів" Андрій закінчував програму. Свої виступи він переплітав поясненнями про історію українського народу, про політичні події, які передували створенню того чи іншого музичного твору, демонструючи своє інтеліґентне та артистичне виконання.

Такі фестивалі — цікаве явище в житті американських міст і дуже приємно, що американські українці беруть активну участь в них, демонструючи своє прекрасне мистецтво і культуру всьому світові.

О. Ю.

Грає О. Герасименко, акомпаньює Ю. Олійник.

Відділ Комітету Допомоги Україні в Черрі Гилл

— Два місяці тому при парафії св. Михаїла в Черрі Гилл, Н. Дж., засновано відділ Комітету Допомоги Україні. На установчі збори комітету приїхала з Філядельфії Уляна Мазуркевич зі своїм мужем Зеноном і розповіли присутнім про проблеми, що заіснували тепер в Україні та запропонували способи, якими американські українці можуть допомогти, зокрема дітям потерпілим у чорнобильській катастрофі. До Управи Комітету Допомоги Україні обрано д-ра Євгена Гіля на голову, Тараса Галушку заступником голови, Михайла Кузьму секретарем, Марію Кузів касиром і Михайла Ромаха, мол., членом комітету, який займеться виготовленням списків жертводавців на комп'ютері, крім нього на членів Управи обрано д-ра Юрія Хатирка, Є. Стахіва та інж. Ковбасу. До Контрольної комісії обрано д-ра С. Бойка, А. Жеребецьку та інж. Миколу Ромаха.

На закінчення зборів о. митрат В. Паска поблагословив присутніх і побажав Відділові успіхів у праці.

Касир М. Кузів передала до ЗУАДК — 1,763 дол., які при допомозі Т. Галушки вдалося так швидко зібрати.

М. К.

В СЕРЕДУ, 17-ГО ЛИПНЯ, президент Румунії Іон Ілієску підписав закон про порядок всиновлення сиріт, прийнятий парляментом країни. Згідно зі законом, в Румунії до 1-го вересня взагалі заборонено всиновляти сиріт. Продаж дітей вважається кримінальним злочином і тягне за собою тюремне ув'язнення терміном до 5 років. Від грудня 1989 року громадянами західніх країн було всиновлено понад 5,000 румунських дітей. Гадають, що всіх сиріт в Румунії є понад 100,000.

КОРПОРАЦІЯ РЕЗОЛЮЦІЙНИЙ ТРЕСТ, що тепер завідує перебраним майном і нерухомостями занепалих щадничо-позичкових інституцій, видала точну листу 250-комерційних і житлових посілостей, що їх пропонує на продаж тільки в Ню Джерзі. Одначе офіційні чинники вищезгаданої корпорації твердять, що ця листа збільшиться, бо вони вже мають на приміті ще 10 установ, які також думають внедовзі перебрати. Ця корпорація тепер має у своєму заряді понад 100 біл. дол. нерухомостей та іншого майна, що його вони перебрали, а це робить її найбільшим власником нерухомостей в цілій країні.

Ділимося сумною вісткою,
що в четвер, 18-го липня 1991 р.
упокоїлася у Бозі

бл. п.

СОФІЯ ЩЕРБАН

ПАНАХИДА — п'ятниця, 19-го липня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у суботу, 20-го липня, о год. 9:30 рано в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо про молитви за душу бл. п. Соні.

РОДИНА в Україні і ПРИЯТЕЛІ

Ділимося сумною вісткою з ріднею, приятелями
і українською громадою,
що у понеділок, 8-го липня 1991 р. на 84-му році життя
відійшла у вічність

МАТИ І БАБУСЯ

бл. п.

ІРЕНА ГНАТЧУК
з дому ЗУБАЛЬ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 11-го липня 1991 р. в церкві св. Йосафата, у Воррен, Миш., а відтак на цвинтар Resurrection, Mt. Clemens, Mi.

У глибокому смутку:

сини —
ТАРАС
ВСЕВОЛОД з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуки —
ЛЯРИСА і МАРКІЯН
МИРОН з дружиною МАРТОЮ
ОКСАНА
братова — МИРОСЛАВА ЗУБАЛЬ і доньки
ЛІДА та ЛЯРІСА з родинами

Ювілей 93-го Відділу СУА ім. О. Степанів у Гартфорді

Ювілейне свято 25-літньої праці 93-го Відділу СУА в Гартфорді відбулося 9-го червня 1991 року. Службу Божу в намірениі членок відправив о. монс. Степан Чомко в церкві св. Михаїла. Святочний обід з програмою відбувся в Українському Народному Домі. Прибуло багато гостей місцевих і з околиць. При вході до залі гості одержали гарно виготовлену ювілейну книжечку, а членкам Відділу були вручені також букети живих квітів. На окремих столах була влаштована виставка всесторонньої праці Відділу протягом свого існування. Діяльність Відділу була чудово відзеркалена в чотирьох альбомах-архівах, що їх упорядкувала Анна Крамар. Видання Союзу Українок і Українського Музею також були показані на цій виставці. Зацікавлені гості з захопленням і подивом все оглядали.

Святочну програму відкрила голова Відділу Ірина Остапюк. Теплими словами вона привітала гостей і попросила однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять членок, які відійшли у вічність. В короткому слові вона з'ясувала засади, ціль та працю Відділу. До незаперечних досягнень належить підтримка Українського Музею в Ню Йорку, де Відділ є потрійним меценатом, праця на медично-суспільному полі та фінансування стипендистів. Під кінець вона закликала українське жіноцтво вступати в ряди СУА, щоб разом працювати для кращого майбутнього нашого народу. Відтак вона передала ведення програми Ярославі Кукіль. Ведуча насамперед представила гостей за головним столом: представницю Головної Управи Марту Данилюк, голову Округи „Нова Англія" Валю Чудовську, першу голову 93-го Відділу Ольгу Платош-Стеткевич, теперішню голову Відділу Ірину Остапюк і пароха Української Католицької Церкви о. монс. Степана Чомка. Після цього вона привітала представників організацій, голів Відділів та членок СУА і всіх присутніх гостей.

Головну доповідь виголосила представниця Головної Управи Марта Данилюк. Вона вичерпно охопила організаційний процес розвитку, через який проходив СУА в Америці, його початкові труднощі, а згодом і успіхи. До найбільших успіхів належать: Український Музей в Ню Йорку, журнал „Наше Життя", фінансова допомога дітям Чорнобиля, стипендійна акція для студентів в Бразилії, Аргентині, Польщі, Україні, членство в Національній Раді Жінок ЗСА та репрезентація СУА в міжнародних жіночих організаціях. На закінчення вона побажала нових успіхів у праці Відділу.

Голова Округи Валя Чудовська привітала ювілянток з нагоди 25-літньої діяльности відділу. Опісля о. монс. Степан Чомко перевів молитву і поблагословив трапезу. По відспіванні „Многоліття" присутні засіли до обіду. Після короткої перерви Ярослава Кукіль відчитала численні привіти та побажання, що надійшли від різних організацій Гартфорду і околиці. З приємністю і навіть легким зворушенням вона зачитала привіт від о. Василя Ковбича з Риму, її стипендіята, який висвятився в червні минулого року.

Після привітів представниця Головної Управи Марта Данилюк передала почесну грамоту для 93-го Відділу з нагоди 25-літнього Ювілею.

Голова Відділу Ірина Остапюк вручила відзначення почесній членці Відділу, першій голові Ользі Платош-Стеткевич, а також грамоту Анні Крамар за жертвенну працю.

Представниці Марті Данилюк з нагоди Ювілею вручено чек на 500.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Ню Йорку.

Отець монс. Чомко підкреслив надзвичайну важливість праці, респект та пошану, яку здобули союзянки для себе. Позитивним явищем була присутність представників всіх організацій Гартфорду, що свідчить про єдність в громаді.

У мистецькій частині Ювілею виступив вокальний квартет членок 106-го Відділу СУА в Гартфорді в слідуючому складі: Мелянка Кузьма, Надя Гафткович, Люба Кінах і Стефа Пришляк. При фортепіяновому супроводі Андрія Пришляка вони виконали декілька пісень, а саме: „Я чую пісню" — слова Дмитра Загули, музика Оксани Кузьми; „Черемшина" — слова Миколи Юрійчука, музика Л. Ященка; „Два кольори" — слова Д. Павличка, музика О. Білаша; „Вечірня пісня" — слова і музика Л. Ященка; і „І в вас, і в нас" — жартівлива народня пісня. За чудове виконання пісень квартет був нагороджений гучними оплесками та червоними трояндами.

На закінчення ведуча програмою подякувала всім, що спричинились до успіху цієї імпрези, а саме: особам і організаціям за надіслані привіти в ювілейній книжечці, за дарунки з нагоди Ювілею, квартетові, що співом своїм прикрасив свято, та Андрієві Пришлякові за музичне оформлення і фортепіяновий супровід.

Молитвою „Боже Великий, Творче всесильний" програма закінчилася.

Юля Вишневська

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО ПОШТОВА служба, замовляючи друкування цьогорічних святочних марок, не включила ціни. Аналітики твердять, що це зроблено з думкою про те, щоби могти піднести оплати поштової марки на один цент, якраз в найбільш рухливому поштовому сезоні. Ціну поштової марки на листи першої кляси підвищено тількищо минулого лютого з 25 ц. до 29 ц., а Поштова служба вже тоді заявила, що ця підвишка не є достатньою і треба сподіватись нової.

У СЕРЕДУ, 17-ГО ЛИПНЯ, голосами 53 до 45 Сенат схвалив підвищити собі платні на 23,200 дол. та дальше затримати заборону оплат і гонорарів за їхні виступи з промовами. Рішення прийнято після досить короткої дискусії, а в голосуванні 25 республіканців прилучилося до 28 демократів. В обороні свого схвалення сенатори сказали, що їм належиться хоча б така сама платня, яку дістають члени Палати Репрезентантів.

Переселення...

(Закінчення зі стор. 2)

допомоги, посилаючи в глухі села, де неможливо одержати навіть медичну допомогу, не то придбати харчі. Чому ж тоді приймають і поселяють у приміській зоні всяких інородців?

Є ще такий ганебний приклад. У курортному містечку Сергіївці Білгород-Дністровського району Молдова збудували для своїх потреб шість санаторіїв. Обслуговуючий персонал для цих санаторіїв привозиться з Молдови, йому надається прописка, житло. Місцеве населення на роботу в санаторії не приймають, що викликає незадоволення, бо нема робочих місць. Адміністрація санаторів, іґноруючи місцеву владу, надає прописку громадянам Молдови, поселяє їх на Україні і вже збудувала для них близько десяти висотних будинків. Це не єдиний приклад колонізації нашої області молдованами, проти чого не заперечує голова Обласної Ради, він же 1-ий секретар обкому КПУ Р. Боделан, який за паспортом є українець, але молдовського походження.

— Що ж робити тоді українцям?

— Для цього в обласному комітеті КПУ мають свій плян. Як виходить з програми Демократичного союзу новоросів, створеного в Одесі, під прикриттям обласного комітету, українців тут не існує, а створився новий етнос „новоросів". Новороси претендують на створення на півдні України держави Новоросія з приєднанням її до Придністровської та Кримської республік, які б пізніше визнали над собою російську підлеглість.

Таким чином, стає зрозумілою все та ж російська імперська політика, скерована на розчленування України та відрізання її від Чорного моря. І це робиться в той час, коли наша республіка проголосила державний суверенітет.

У даний час також активно розігрується „болгарська карта". Вона ґрунтується на підцьковуванні болгар, що населяють південь Одещини, вимагати територіяльної автономії... Болгарські лідери, що їх недавно збирали в Болгарії, прямо заявляють, що вони не признають України, бо поселилися на російських землях і цю територію уже вважають своєю.

На території Одеської области хазяйнують усі, крім українців, мова і культура яких принижується. Коли недавно начальник обласного відділу народної освіти Л. І. Фурсенко почав вживати заходів для виконання закону про мови і почав вводити діловодство українською мовою, його почали зі всієї сили цькувати партійні державні апаратники, а навіть і болгарський відголосок комуністичної партійної преси, газетка „Роден край".

Ми живемо в умовах такої ненависти проти всього українського, організованої партійним апаратом, що не маємо права навіть захищати себе. Ми повинні думати тільки про чиюсь користь, але не про свою.

Виходячи з вищевикладеного, українська громадськість звернулася до Верховної Ради і Кабінету Міністрів УССР з такими клопотаннями:

1) Створити депутатсько-урядову комісію для розслідування фактів торгівлі українською землею та масової колонізації нашої области.

2) Заборонити масове переселення на Україну і до Одеської области, зокрема, як таке, що ставить своєю метою розчленування України та насильницьку зміну демографічної ситуації;

3) Будинки колоністів націоналізувати на користь жертв Чорнобиля;

4) Створити умови для вільного розвитку на території области культури корінного українського населення;

5) Забезпечити керівництво областю в інтересах корінного населення з урахуванням демократичного розвитку всіх національних меншостей.

НЕ СТЕЙТ, А МІСТО

У статті Любови Коленської п.з. „Американський кореспондент відкриває справжню Україну" („Свобода" з 2-го липня) має бути: „Не диво, адже таке стандартне поняття панує майже скрізь у світі, і очевидячки у Вашінґтоні. — Ред.